

30 DOTAZŮ,

na které jste se měli zeptat
před příjezdem hasičů

www.olk.hzscr.cz
www.olkraj.cz

ÚVODNÍ SLOVO HEJTMANA OLOMOUCKÉHO KRAJE

Vážení čtenáři,

kdybych se znovu narodil, chtěl bych být hasičem. Dříve jsem takové nutkání neměl. Teď ano, protože jsem ve vedení Olomouckého kraje poznal, jak důležitou součástí společnosti hasiči jsou, kolik věcí na nich závisí a že není moc jiných povolání, které nám přinášejí takový užitek. Nechme stranou úvahy „co by kdyby“ a pojďme rovnou do reality.

Následující řádky vás seznámí s tím, čím vším se hasiči zabývají a jak nám pomáhají. Dozvíte se zajímavá čísla ze statistik a třeba i to, kolik máme v kraji požárních základen, jaký počet lidí na nich slouží nebo která se správně chová v ohrožení života. Kromě toho si můžete přečíst informace o požárních hlásičích, hasičích přístrojích a hlavně o tom, kdy a jak zavolat hasiče na pomoc.

Olomoucký kraj dává na podporu profesionálních i dobrovolných jednotek milióny korun ročně – ať už na obnovu techniky nebo na pořádání požárních soutěží. Hasiči si to zaslouží, protože mají starostí nad hlavu. My všichni bychom se měli snažit o to nepřidělavat jim práci navíc – to je možná hlavním posláním publikace, kterou právě držíte v rukou.

Ladislav Okleštěk,
hejtman Olomouckého kraje

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE HZS OLOMOUCKÉHO KRAJE

Vážení čtenáři,

v první řadě bych chtěl poděkovat Olomouckému kraji za podporu, díky níž mohla tato publikace vzniknout. Jde o další významný počín v oblasti preventivně výchovné činnosti, jehož cílem je zvýšení úrovně bezpečnosti v rámci kraje.

Hasiči jsou obecně vnímáni jako jedna ze složek, která pomáhá při nejrůznějších mimořádných událostech. Mít funkční bezpečnostní systém je určitě v zájmu státu, krajů, měst a obcí. To však samo o sobě nestačí. Nabízí se otázka: „Mohu já, jako občan, přispět ke zvýšení úrovně bezpečnosti?“ Samozřejmě ano, jsou k tomu ovšem důležité dvě věci – chtít a vědět. Tato publikace vám přináší řadu praktických a užitečných informací: jak předcházet mimořádným událostem, proč je dobré mít hlásiče požáru a hasičí přístroje, kam je umístit, jak přivolat pomoc, jak se zachovat, když jsem svědkem nebo účastníkem mimořádných událostí, jak jim předcházet, jak se na ně připravovat a podobně. Dozvíte se také o provázanosti profesionálních a dobrovolných hasičů a jak je organizována pomoc na základě tísňového volání. Pokud si tyto rady přečtete a budete se jimi řídit, můžete pomoci zachránit lidský život a majetek. A to je silný motiv. Společně dokážeme mnohem víc.

plk. Ing. Karel Kolářík,
ředitel Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje

HASIČI VE ZKRATCE

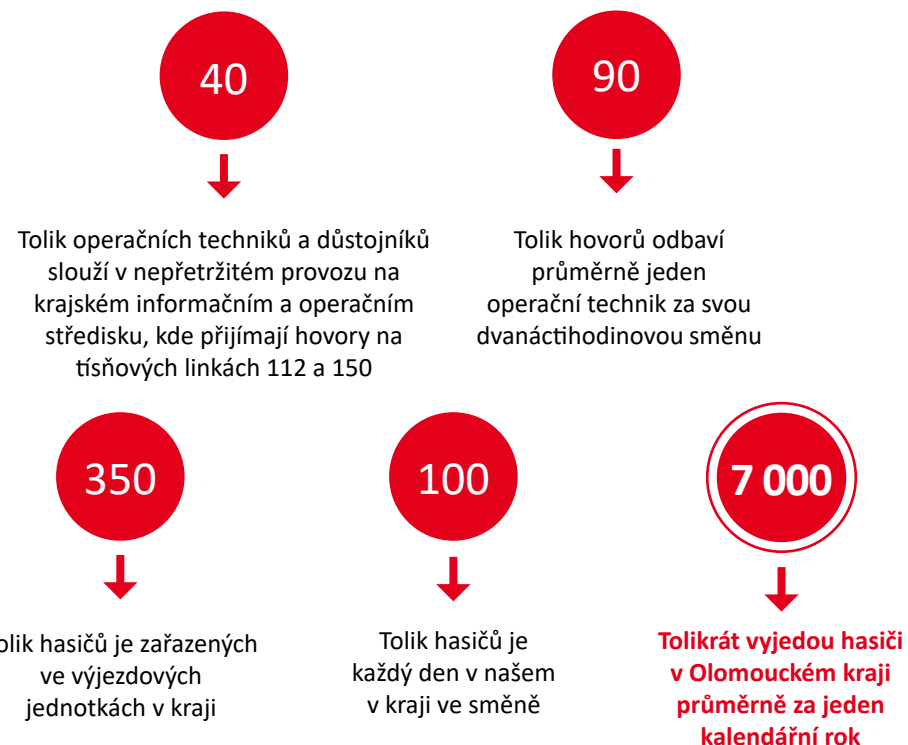
1 Kde je nejbližší stanice Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje v mém okolí a jak to zjistím?

Nejbližší požární stanici profesionálních hasičů si můžete vyhledat na internetových stránkách HZS Olomouckého kraje, kde jsou následně jednotlivé požární stanice řazeny podle územních odborů. V Olomouckém kraji se nachází pět územních odborů (s působností na území bývalých okresů), pod které celkově spadá 13 požárních stanic. Počet a velikost požárních stanic vychází z analýzy nebezpečí v jednotlivých katastrálních územích kraje. Podle stupně nebezpečí jsou zákonem stanoveny dojezdové časy, počty zasahujících jednotek, jejich kategorie i velikost požární stanice. Ze zákona pak vyplývá i vybavení a počet hasičů. Velikost stanice ovlivňuje rovněž počet obyvatel dané obce. V České republice je systém požární ochrany založený na nezbytné spolupráci jednotek profesionálních hasičů a jednotek sboru dobrovolných hasičů (SDH) obcí.

Požární stanice v Olomouckém kraji a jejich zásahové obvody:

HZS Olomouckého kraje v číslech:

🔥 Jak pracují hasiči

Hasiči v jednotkách HZS slouží ve čtyřadvacetihodinových směnách v nepřetržitém provozu. Po celou dobu výkonu služby jsou připraveni k výjezdu. Součástí HZS Olomouckého kraje je také krajské operační a informační středisko, které odbavuje hovory na tísňových linkách 112 a 150. Operační technici a důstojníci slouží ve dvanáctihodinových směnách.

Hasiči v jednotkách SDH obce vykonávají svoji činnost na základě dohody s obcí.

🔥 Kdy můžete přijít? V pátek 13.

Pokud by vás zajímala práce hasičů nebo jak vypadají požární stanice, jejich uspořádání, hasičské cisterny i jejich vybavení, můžete se přijít podívat na dny otevřených dveří. Požární stanice se pravidelně otevírají veřejnosti vždy jeden pátek 13. v daném kalendářním roce. Jinak jsou samozřejmě po domluvě také možné exkurze pro větší skupiny zájemců.

2 Kdo přijede a čím, když zavolám hasiče?

Když zavoláte na tísňovou linku 112 nebo 150 a popíšete, co se stalo, operační technik vyhodnotí vážnost vaší situace a dle toho k vám vyšle výjezdovou jednotku s potřebnou technikou a vybavením. Vysílání jednotek hasičů se řídí poplachovým plánem, který je zpracován pro území Olomouckého kraje. Zásadou je, aby byla vyslána vždy nejbližší jednotka s potřebným vybavením. A opět platí nezbytná spolupráce profesionálních a dobrovolných hasičů.

V praxi to znamená, že k dopravní nehodě dvou osobních automobilů pojede jiný počet hasičů i hasičské techniky než k rozsáhlému lesnímu požáru. Vždy ovšem můžete očekávat jednotku připravenou vám pomoci v jakékoli situaci.

🔥 První pomoc

Zasahovat u mimořádné události budou vždy hasiči, kteří jsou vyškolení poskytnout první pomoc. V každém hasičském automobilu mají k dispozici záchranářské vybavení. Součástí hasičských cisteren jsou také automatické externí defibrilátory (AED).

🔥 Odborný výcvik

Hasiči v jednotkách HZS také pravidelně absolvují na každé směně odbornou přípravu, kterou během roku doplňují specializované výcviky, taktická a prověřovací cvičení. Jsou tak nepřetržitě odborně vzděláváni a přezkušováni. Zároveň jsou v perfektní fyzické i psychické kondici, která je pravidelně prověřována. Odbornou přípravu samozřejmě absolvují i členové jednotek SDH obcí.

🔥 Požární technika

Podle charakteru události k vám operační důstojník pošle výjezdovou techniku s družstvem hasičů. Nejčastěji jezdí cisternová automobilová stříkačka (CAS), tedy automobil, jehož součástí je cisterna s vodou. Vozidlo je vybaveno velkým množstvím

techniky, která je určena pro nejčastější typy zásahů. Vše je uloženo tak, aby bylo pro hasiče jednoduše přístupné a ihned k využití. V případě rozsáhlejších mimořádných událostí může vyjet více hasičských automobilů i další speciální technika, jako například technický či protiplynový automobil, hasičská plošina, žebřík či záchranný člun.

3 Můžu se spolehnout, že mi hasiči pomohou, kdykoli zavolám?

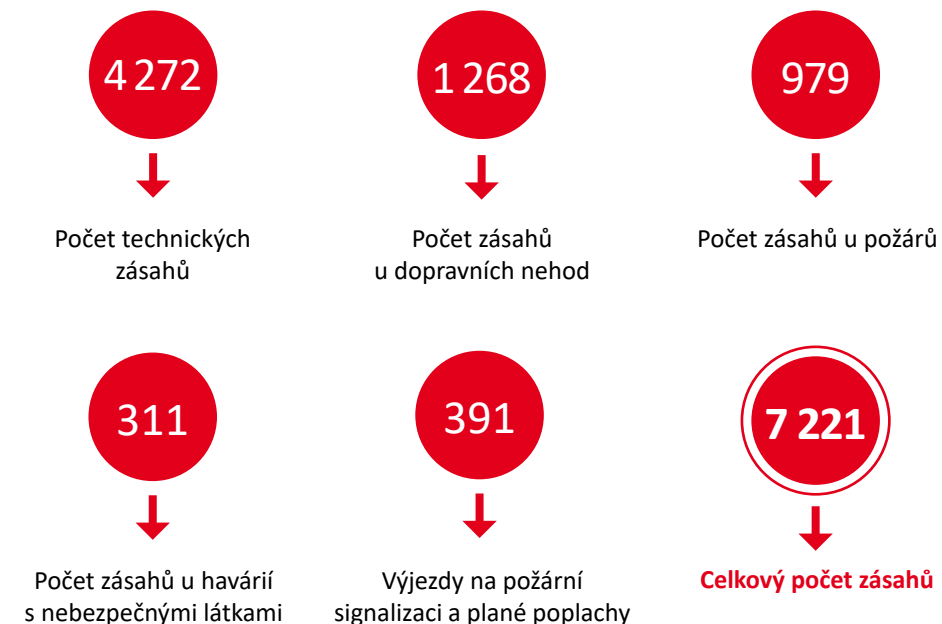
Ano, ve všech opodstatněných případech. Existují i situace, kdy nejsou hasiči nezbytně potřeba. Pak vám operační technik poradí, jak se zachovat a kam zavolat, aby vám pomohla specializovaná firma. Jedná se například o vosí hnízda na zahradě nebo o otevření bytu, kdy nehrozí nebezpečí z prodlení.

ZÁKLADNÍ DOTAZY

4 Kdy mám volat hasiče?

Při požárech, živelních pohromách, haváriích a nehodách – tedy vždy, když je potřeba provádět hašení požárů, záchranu osob, zvířat nebo majetku. Operační a informační středisko HZS kraje vysílá jednotky hasičů a v případě potřeby vyžaduje i další součinnost složek integrovaného záchranného systému. Na místě koordinuje činnost všech složek velitel zásahu.

Typy zásahů v roce 2019 v kraji:

5 Kam mám volat a co mám říct?

V České republice jsou pro tísňová volání vyhrazena tato telefonní čísla:

Při volání na tísňovou linku buďte struční, ale věcní a informujte:

- **Co se stalo a jakého je událost rozsahu?**

Popište událost. Řekněte, co je ohroženo nebo zasaženo. Upřesněte, jaký je počet postižených a zraněných.

- **Kde přesně se událost stala?**

Udejte nejlépe přesnou adresu – okres, obec, ulici, číslo popisné nebo orientační. Pokud jste na komunikaci, řekněte číslo silnice, kilometr, směr jízdy, případně bližší určení ve volném terénu jako třeba významné objekty, místní názvy apod.

- **Kdo volá?**

Nahlase své celé jméno a telefonní číslo, ze kterého voláte a místo odkud voláte.

- **Odpovídejte**

Na další dotazy operátora tísňové linky.

- **Zůstaňte na příjmu**

Po ukončení hovoru může být uskutečněn zpětný hovor pro ověření události nebo zpřesnění některých údajů, například příjezdové trasy.

6 Co se stane potom?

Operační důstojníci k vám podle charakteru události vyšlou výjezdovou jednotku s příslušnou technikou. Pokud to situace vyžaduje, vyšlou na místo také další složky integrovaného záchranného systému, jako je například zdravotnická záchranná služba, Policie ČR či městská policie. Hasiči vám po příjezdu v případě potřeby poskytnou první pomoc a provedou záchranné a likvidační práce.

DOPRAVNÍ NEHODA

7 Co mám udělat, když vidím dopravní nehodu?

- Zastavte v bezpečné vzdálenosti od místa dopravní nehody a zapněte výstražná světla. Pamatujte na to, že i záchránce je v místě události v nebezpečí a chovejte se podle toho. Buďte ostražití.

- Zatahněte ruční brzdu, oblečte si reflexní vestu a umístěte výstražný trojúhelník. Zajistěte bezpečnost v místě nehody tak, abyste neohrozili život svůj, spolucestujících, zraněných, ostatních přítomných a projíždějících. Pak teprve můžete zachraňovat zraněné. Nezapomeňte na autolékárničku a mobilní telefon – budete je potřebovat.
- Zajistěte, aby se na komunikaci a v bezprostředním okolí nehody pohybovali jen zachráněni. Ostatní účastníky nehody, spolucestující a lehce zraněné odveďte mimo silnici do bezpečí, nejlépe až za svodidla.
- Běžte se podívat, co se stalo. Přivolejte pomoc na čísle 112 a předejte důležité informace: přesné místo nehody, počet zraněných a odhadněte jejich stav. Operátoři automaticky aktivují složky integrovaného záchranného systému a přivolají pomoc. Telefon nepokládejte, přepněte jej na hlasitý odposlech a zůstaňte na příjmu. Hovor ukončuje vždy operátor.
- Když to situace umožní, zajistěte havarovaná vozidla proti pohybu zatažením ruční brzdy a vypněte zapalování. Při záchrane si vždy dávejte **pozor na neaktivované airbagy** v poškozených vozidlech.

8 Musím poskytnout první pomoc? Co když nevím, jak to udělat?

Ano, musíte. Ze zákona jste povinni poskytnout první pomoc při přímém ohrožení života zraněného nebo při úrazu. V případě, že se jako řidiči účastníte dopravní nehody, musíte poskytnout první pomoc vždy. Povinnost poskytnout pomoc splníte i tím, že zavoláte na tísňovou linku. Pokud nevíte, jak pomoci zraněným, buďte po celou dobu na příjmu, operátoři vám poradí a budou vám oporou až do příjezdu profesionálních hasičů či záchranářů.

Nejprve je třeba správně vyhodnotit rozsah a závažnost zranění osob a ten popsat operátorům. Před zahájením první pomoci si navlékněte gumové rukavice, které máte v autolékárničce. Budete tak chránit sebe i zraněného.

V případě, že zraněný:

- **masivně krvácí** → zastavte krvácení přímým stlačením prsty v ráně. Bojujete o vteřiny, nesmíte ztrácet čas. Když to situace umožní, použijte tlakový obvaz či škrtidlo. Zabodnuté předměty z rány nevytahujte.
- **je v bezvědomí** → pokud nereaguje na žádný podnět, je nutné tento stav řešit co nejrychleji. Je důležité, aby zraněný v bezvědomí dostatečně dýchal. Pokud dýchá, není potřeba s ním hýbat. Sledujte jeho stav. Pokud to jde, setrvejte s ním do příjezdu hasičů či zdravotníků.
- **nedýchá** → zakloňte mu hlavu a zvedněte bradu. Tímto postupem uvolníte dýchací cesty. Zjistěte stav dechu pohledem a poslechem po dobu 10 vteřin. Během této doby se musí zraněný alespoň dvakrát nadechnout. Pokud zraněný v bezvědomí začal dýchat, je potřeba udržovat volné dýchací cesty do příjezdu profesionálních záchranářů.
- **stále nedýchá** → pokud nedojde k obnově dechu ani po záklonu hlavy a uvolnění dýchacích cest, je jedinou nadějí na záchranu života srdeční masáž. Tu nelze provést ve vozidle. Podaří-li se zraněného z automobilu vyprostit, položte jej na zem a začněte stlačovat hrudník do hloubky 5–6 cm a frekvencí 100–120 stlačení za minutu. S masáží nepřestávejte, vytrvejte až do příjezdu záchranářů.

→ Pokud je zraněná osoba zaklíněna uvnitř vozu, ale není bezprostředně ohrožena na životě (dýchá, nekrvácí nebo má zastavené krvácení), nijak s ní nemanipulujte a počkejte na příjezd záchranářů.

→ Pokud ovšem vozidlo začíná hořet, snažte se zraněného vyprostit z vozidla ven.

9 Co když začne automobil hořet? Měl bych mít v autě hasicí přístroj a proč?

Téměř u všech závažných dopravních nehod dojde k proražení chladiče. Uniklá chladicí kapalina společně s horkým motorem vytvoří páru, to však neznamená, že vůz hoří. Požár poznáte podle typického zápachu kouře nebo viditelných plamenů.

Když začne automobil hořet, využijte přenosný hasicí přístroj, který byste měli mít jako doporučenou výbavu ve svém vozidle. Při hašení nezvedejte kapotu vozidla, pouze ji otevřete na omezovač, což vám umožní hašení a současně zabrání přístupu vzduchu k ohni. **Pro hašení požárů vozidel doporučujeme mít umístěný v automobilu práškový hasicí přístroj alespoň se 2 kilogramy hasební látky.** Abyste mohli při požáru rychle zareagovat, je vhodné dát hasicí přístroj ve voze tak, aby byl na dobře dostupném místě. Například v kufru, kde však musí být pevně uchycen, aby nedošlo při dopravní nehodě k jeho nechtěnému pohybu a ohrožení cestujících ve vozidle.

ŽIVELNÍ POHROMY

10 Jak mám zabezpečit svůj majetek před větrnými smrštěmi a přivalovými dešti?

Před příchodem větrné smrště či silné bouřky zajistěte okna, dveře, upevněte květináče, zahradní nábytek či dětské trampolíny. Předměty, které nelze uchytit, uschovejte. Volně ležící plechy, skleněné výplně nebo jiné pevné a ostré předměty, z nichž se za silného větru a při bouři stávají smrtící zbraně, ze zahrady a z okolí domu odstraňte. Odvedte zvířata do bezpečí. Automobil schovejte do garáže. Pokud hrozí přivalový déšť, odneste ze sklepa uskladněné potraviny, chemikálie a další nebezpečné látky. Zkontrolujte uložení tašek na střeše. Je-li dům ve svahu, připravte se na možný náhlý přival vody a bahna. Připravte si baterku, svíčku, rádio na baterky pro případ výpadku proudu.

11 Co mám dělat, když nastane mimořádná událost způsobená přírodními živly?

Na území našeho kraje dochází k mimořádným událostem čím dál častěji. Potvrzují to také statistiky výjezdů našich hasičů, kdy počty zásahů spojených s přírodními živly rok od roku narůstají. Ve většině případů jde o větrné smrště, silné bouřky a přivalové deště a s nimi související jevy: popadané stromy či dráty elektrického napětí, sesuvy půdy, zaplavené sklepy, poškozené střechy atd. Proto zde najdete základní pravidla, kterými byste se měli v případě mimořádné události spojené s větrem či přivalovým deštěm řídit.

Co (ne)dělat během větrné smrště:

- Nedotýkejte se spadlých drátů elektrického napětí a vůbec se k nim nepřibližujte.
- Schovejte se před silným větrem do budov s nenarušenou statikou.
- Pokud za silného větru řídíte auto, jeďte opatrně a pomalu. Větrné poryvy mohou

auto učinit neovladatelným a hrozí také zvýšené nebezpečí střetu s překážkou na silnici. Předem si zjistěte, zda je trasa vaší jízdy průjezdná a vozovka sjízdná.

- Neparkujte auta pod stromy či v blízkosti něčeho, co hrozí zřícením. Dávejte si pozor na vysoké sloupy.
- Omezte túry na horách a nevydávejte se na jejich hřebeny. Dodržujte pokyny Horské služby.
- Omezte pohyb venku a jízdy autem, neschovávejte se pod stromy nebo v okolí vyšších a starších budov, u kterých hrozí stržení střešní krytiny. Rozhodně nechoďte do lesa.
- Pomáhejte blízkým i nemohoucím, starším lidem i dětem.

Co (ne)dělat, když vás zastihne přivalový déšť:

- Ukryjte se v nejbližší budově (obchod, restaurace, úřad).
- V přírodě se pokuste najít úkryt dostatečně daleko od vodních toků a prudkých svahů, kde hrozí náhlé vzedmutí hladiny a sesuvy půdy.
- Nacházíte-li se v automobilu, tak zastavte na bezpečném místě, kde váš vůz neohrozí proud vody nebo bahna a čekejte na snížení intenzity srážek.
- Nepřecházejte zaplavené území v místech, kde je hloubka vody větší než zhruba výška kolen. Proud může mít neočekávanou sílu.
- Nepřejíždějte autem zaplavenou vozovku, most či terén, kde nemůžete odhadnout výšku vody.
- V případě, že automobil zůstane stát ve vodě a vy se v něm nacházíte, co nejrychleji jej opusťte.
- Pokud je to možné, vyhněte se mostům a exponovaným vozovkám. Hrozí jejich stržení či zřícení.

- Zvláště pozorní buďte v noci. Jen obtížně se dá odhadnout stupeň zaplavení terénu a vozovky.
- Řiďte se pokyny policie, hasičů nebo pověřených osob.

12 Na dům mi spadl strom (natekla voda do sklepa, na cestě jsou dráty elektrického vedení atd.), můžu volat hasiče?

Ano, samozřejmě můžete. V případě plošných mimořádných událostí, které zasahují velké území, je možné, že hasiči nepřijedou hned, pokud není ohrožen váš život či zdraví. Jakmile to bude možné, přijedou na místo a pomohou vám. Pokud vítr, přívalový déšť či bouřka spáchá na vašem majetku velké škody, doporučujeme, abyste si vše důkladně obrazově zdokumentovali a co nejdříve pojistnou událost oznámili příslušné pojišťovně.

POŽÁR

13 Kvůli čemu hoří v domácnosti nejčastěji?

Ze statistik jasně vyplývá, že nejčastější příčinou požárů v domácnostech je lidská nedbalost, a to především nedbalost při vaření, kouření, nesprávná obsluha topidla, nevhodné palivo, zanedbání čištění komínu, používání otevřeného ohně, zanedbání bezpečnostních předpisů či nedodržování návodů k použití. Další nejčastější příčinou vzniku požáru jsou technické závady, tedy nesprávná instalace, údržba nebo vada materiálu či jeho opotřebení. Dále pak úmyslná zapálení, závady komínů a topidel, například nevhodná konstrukce komínu, jiskry z komína, spáry v komíně, technická závada topidla, nesprávná instalace topidla nebo špatný stav kouřovodu. Proto jsou na místě pravidelné kontroly a revize spalinových cest, komínů a topidel a opatrnost při používání různých elektrických spotřebičů v domácnosti.

14 Co mám dělat, když mi začne doma hořet... Zachrání mě hasiči, i když bydlím v 10. patře?

Nejdůležitější je včas rozpoznat, že hoří – k tomu je určený hlásič požáru. Často vznikne požár v noci, když spíte. Kouř a ani plameny vás nevzbudí. Jistotou je tak hlásič požáru, který vás akustickým signálem upozorní, že hoří.

🔥 Pokud začne hořet ve vašem bytě, snažte se řídit následujícími zásadami:

- Snažte se zachovat klid a rozvahu, a pokud jde o požár v jeho zárodku, pokuste se jej uhasit. Použijte hasicí přístroj nebo hasicí sprej, mokrý hadr, deku apod.
- Pokud zjistíte, že hoří nebo si všimnete hustého dýmu na chodbě domu, varujte neprodleně ostatní nájemníky voláním „hoří“ a okamžitě volejte hasiče na tísňovou linku 150 nebo 112.

- Pohybujte se v zakouřeném prostředí při zemi, například ve dřepu či po čtyřech na kolenou. Kouř se zpočátku drží u stropu. Zakryjte si dýchací cesty navlhčeným kapesníkem, ručníkem, tričkem apod.
- Před vstupem do jiné místnosti vždy zkontrolujte, jestli nejsou dveře horké. Pokud ano, do místnosti nevstupujte. Zbytečně neriskujte průchod silně zakouřenými místnostmi. Hrozí vám nejen ztráta orientace, ale i vědomí.
- Pokud nemůžete opustit byt, protože jsou silně zakouřené chodby nebo horké dveře, snažte se utěsnit dveře do bytu proti průniku kouře třeba ručníky, či kusy oblečení namočenými ve vodě.
- Z okna nebo balkonu na sebe upozorněte voláním o pomoc popřípadě vyvěšením prostěradla, ručníku. Můžete také tlouci do topení nebo zdi. Když to situace dovolí, tak v této místnosti setrvejte.
- V případě, že na vás hoří oděv, zastavte se, lehněte si a kutálejte se. Tím zamezíte přístupu kyslíku. Rukama si chraňte obličej. K uhašení lze použít také deku nebo jinou vhodnou textilii.
- Při požáru vašeho bytu se snažte byt opustit. Zavřete za sebou dveře, aby nedošlo k rozšíření požáru, zakouření chodby a možnému ohrožení ostatních nájemníků.
- K opuštění domu nikdy nepoužívejte výtah (nejedná-li se o výtah evakuační).
- Nerozsvěcujte.
- Pokud to lze, před odchodem z hořícího bytu vypněte přívod elektrické energie a plynu.

- Nevracejte se do hořícího bytu. Požár se rychle šíří, takže vám hrozí ztráta orientace i to, že se nadýcháte zplodin hoření.
- Vždy dbejte pokynů hasičů.
- Preventivně formou hry naučte své děti i sebe co nejkratší cestou opustit byt (nejlépe poslepu).

Zásahy u požárů v panelových a bytových domech

Každá stavba, pokud je řádně zkolaudována a udržována, umožňuje v případě požáru objekt díky únikovým cestám bezpečně opustit. Únikové cesty musejí proto zůstat volně průchodné, stejně jako únikové dveře. Do tohoto prostoru tak neumísťujte skříňe ani botníky.

V případě požáru by se měla většina obyvatel dostat z budovy standardními evakuačními cestami. Pokud nelze z objektu uniknout například kvůli zakouřeným chodbám, využijeme pro záchranu osob výškovou techniku. Jsme vybaveni automobilovými žebříky a plošinami. Abychom je mohli při zásahu ustavit, musejí být volné příjezdové komunikace a nástupní plochy.

Hasiči jsou pravidelně školeni na zásahy s výškovou technikou a ve výškových budovách. Součástí sboru jsou také příslušníci lezeckých družstev, kteří mohou spolupracovat s leteckou záchrannou službou, či leteckou službou Policie ČR.

15 Kdo mi zaplatí škody způsobené požárem či jeho hašením?

Pro uplatnění náhrad škod je důležité mít sjednané pojištění. Je důležité se informovat o tom, jaké škody jsou pojistkou kryty, a v případě nutnosti smlouvu aktualizovat. Když dojde k mimořádné události a vzniku škody, kontaktujte pojišťovnu, u které máte uzavřenu pojistnou smlouvu. Pracovníci vám sdělí, co musíte učinit: počkat do příjezdu zástupce pojišťovny, zdokumentovat rozsah škody (fotodokumentace, video), sepsat poškozené věci atd. Z pozice zjišťování příčin vzniku požárů vystavujeme po uzavření spisu o požáru poškozeným na základě jejich žádosti formulář Vyjádření k požáru, který obsahuje identifikaci mimořádné události, jméno žadatele, vlastníka, datum a čas vzniku požáru, následky požáru, příčinu požáru a porušení předpisů na úseku požární ochrany.

HASICÍ PŘÍSTROJE

16 Jaký hasicí přístroj si mám pořídit domů a jaká je jeho cena?

Nejuniverzálnějším hasicím přístrojem vhodným do domácnosti je práškový hasicí přístroj, který lze použít i na elektrická zařízení pod napětím. Měl by mít hasicí schopnost nejméně 34 A. Její hodnotu najdete na typovém štítku hasicího přístroje. Číslo udává teoretickou hodnotu velikosti požáru, kterou jsme schopni hasicím přístrojem uhasit. Práškové hasicí přístroje mají většinou kombinovanou hasicí schopnost, a jsou tedy vhodné pro použití v domácnosti i garáži.

Na typovém štítku hasicího přístroje je mimo jiné dále uveden návod k použití, třída požáru, pokyny k provádění pravidelných kontrol a rozmezí provozních teplot.

Nezapomeňte se seznámit s tím, jak hasicí přístroj použít. V případě práškového hasicího přístroje vzniká v prostoru hašení velké množství jemného prachu. Proto by se v okolí neměly nacházet žádné další osoby.

Cena hasicího přístroje s hasicí schopností 34 A se pohybuje ve výši zhruba 600–900 korun.

🔥 Třída požáru uvádí, na který typ požáru je hasicí přístroj určen:

- **Třída A** – požáry pevných látek zejména organického původu, jejichž hoření je obvykle doprovázeno žhnutím (např. dřevo, uhlí, textil, papír, sláma, seno, plasty)
- **Třída B** – požáry hořlavých kapalin nebo látek přecházejících do kapalného skupenství
(*polární kapaliny* – ředitelné vodou, např. kyseliny, louhy, *nepolární kapaliny* – neředitelné vodou, např. oleje, mazadla)
- **Třída C** – požáry plynů (např. propan-butan, zemní plyn, svítiplyn, acetylen, metan)
- **Třída D** – požáry kovů (např. hořčík a jeho slitiny s hliníkem)
- **Třída F** – požáry rostlinných nebo živočišných olejů a tuků používaných na (v) kuchyňských spotřebičích

17 Musím mít v bytě hasicí přístroj? A jak je to u rodinných domů?

Z předpisů o požární ochraně nevyplývá povinnost instalovat hasicí přístroje přímo v jednotlivých bytových jednotkách. Je povinné je však instalovat ve společných prostorách bytových domů. Oproti tomu v rodinných domech předpisy o požární ochraně tuto povinnost stanovují. Každý rodinný dům musí mít alespoň jeden přenosný hasicí přístroj s minimální hasicí schopností 34 A. U rodinných domů povolených a schválených před 1. 7. 2008 není instalace přenosných hasicích přístrojů předpisy o požární ochraně upravena. **Doporučujeme však vybavit hasicími přístroji rodinné domy i bytové prostory, pro které není žádnými právními předpisy ani projektovou dokumentací tato povinnost stanovena.**

18 Kde koupím hasicí přístroj? Musím si jej nechat pravidelně kontrolovat?

Kontakty na výrobce a prodejce přenosných hasicích přístrojů najdete na internetu. Doporučujeme je poté koupit u specializovaného prodejce. Kontrola hasicích přístrojů se provádí dle předpisů o požární ochraně nejméně jednou za rok a po každém jeho použití. Stanoveny jsou rovněž lhůty pro provádění tzv. periodické zkoušky hasicího přístroje. Četnost této zkoušky je závislá na druhu hasební látky. Pro vodní a pěnové hasicí přístroje se provádí jednou za 3 roky, pro ostatní hasicí přístroje jednou za 5 let. Kontrolovat, opravovat a plnit hasicí přístroje mohou jen osoby s odbornou kvalifikací.

HZS hasicí přístroje neprodává a ani nekontroluje jejich provozuschopnost.

POŽÁRNÍ HLÁSIČE

19 Je povinné mít doma nainstalovaný požární hlásič?

Povinnost instalovat v domácnostech fyzických osob hlásič požáru upravuje vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, ve znění vyhlášky č. 268/2011 Sb. Platí povinnost instalovat hlásiče požáru ve všech rodinných domech a bytech v bytových domech povolených a schválených po 1. 7. 2008. Konkrétní minimální počet instalovaných hlásičů požáru a jejich umístění stanoví citovaná vyhláška. Doporučujeme instalovat hlásič požáru i ve stavebách dříve povolených a schválených. Hlásič požáru je požárně bezpečnostním zařízením a u těch předpisy stanovují provádění pravidelných kontrol provozuschopnosti minimálně 1x za rok. Kontrolu provozuschopnosti běžného hlásiče požáru zvládne uživatel sám. Kontrola většinou spočívá ve stisku zkušebního tlačítka, které aktivuje alarm.

20 Jaký typ mám vybrat a jak se o něj mám starat?

Nejdříve si rozmyslete, v jakém prostředí bude požární hlásič umístěn. Pak vybírejte podle typu:

- **Opticko-kouřový požární hlásič**

Princípem detekce tohoto druhu požárních hlásičů je odraz paprsků od pevných částic (např. saze, páry), které vznikají při hoření. Tento hlásič je spolehlivý, levný a velmi odolný proti falešným poplachům. Nejčastěji se montuje do obývacích pokojů, ložnic, na chodby atd. Není vhodný do prašných a vlhkých prostor (prašné provozy, koupelny atd.)

- **Ionizační požární hlásič**

Detekuje změnu (pokles) vodivosti vzduchu, ke které dojde úbytkem ionizovaných částic vzduchu v měřicí komoře. Je velmi citlivý a rychlý při vyvolání poplachu. Není vhodný do místností s přítomností těkavých látek a vysokou vlhkostí (koupelna, kuchyň). Tento požární hlásič je možné instalovat v prašném prostředí, na rozdíl od opticko-kouřového hlásiče nereaguje na vyskytující se pevné částice ve vzduchu.

- **Teplotní hlásič**

Detekuje změnu teploty. V dnešní době jsou dva podtypy tohoto hlásiče:

Hlásič termomaximální (termostatický): reaguje na překročení teploty střeženého prostoru. Teplota vyhlášení poplachu je nastavena výrobcem hlásiče. Používá se tam, kde i za normálních okolností jsou ve vzduchu přítomny aerosoly, částice kouře a tam, kde v případě vzniku požáru dojde k nárůstu teploty – typicky kuchyně nad varnými deskami.

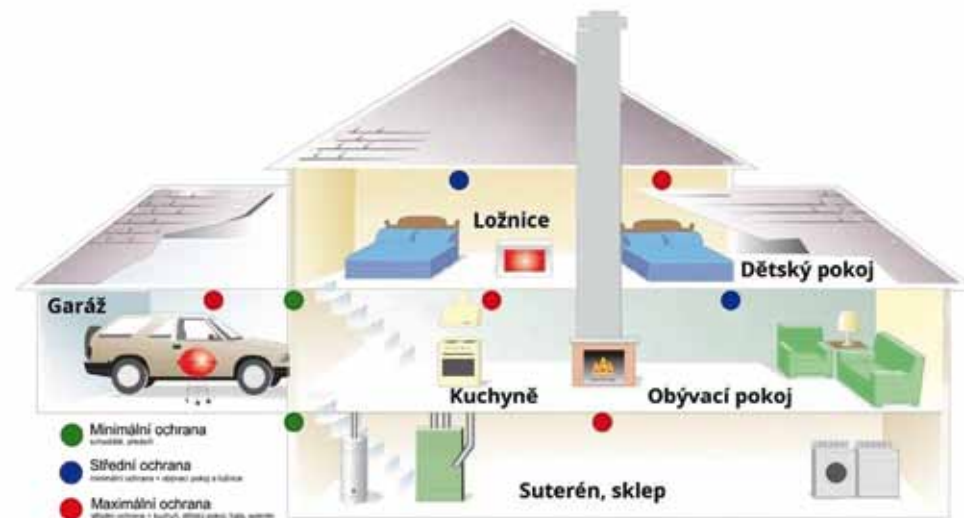
Hlásič termodiferenciální: detekuje rychlost nárůstu teploty střeženého prostoru. Pokud překročí nárůst teploty za určený čas nastavenou hodnotu, dojde k vyhlášení poplachu. Hlásič se používá v prostorách, kde i za normálního provozu jsou přítomny aerosoly nebo prach (krb, kamna nebo kotel), a kde dojde při požáru k rychlému nárůstu teploty. Požární hlásič s tímto principem má pomalejší reakci na požár oproti dalším typům hlásičů.

Hlásič doporučujeme koupit u specializovaného prodejce. Cena hlásičů začíná na částce 200 korun. Čím kvalitnější zařízení, tím je vyšší i cena. Vyplatí se investovat do kvalitních hlásičů požáru, u kterých je větší pravděpodobnost, že nebude docházet k planým poplachům.

Minimálně jedenkrát ročně byste měli podle návodu výrobce provést kontrolu provozuschopnosti, kterou zvládnete sami. Je nezbytné v hlásiči pravidelně měnit baterie, pokud se nejedná o zařízení se zabudovanou baterií. Většina přístrojů sama upozorní uživatele akustickým signálem nebo blikající kontrolkou, že je baterii vybitá.

21 Kam bych jej měl doma umístit?

Vždy záleží na typu hlásiče požáru. Pokyny pro jeho umístění by měly být stanoveny v návodu výrobce. Běžný hlásič je nevhodnější umístit doprostřed hlídané místnosti pod strop, protože teplý kouř stoupá vzhůru. Optimálním řešením je vybavit zařízením každou obytnou místnost včetně centrální části domácnosti, takže například i chodbu. Dále pak prostory, kde lze předpokládat vzhledem k přítomnosti hořlavých látek možnost vzniku požáru, například garáž či dílnu.

→ **Rozmístění hlásičů požáru:**

Minimální varianta = schodiště + předsíň

Střední varianta = minimální varianta + obývací pokoj + ložnice

Maximální varianta = střední varianta + kuchyň, dětský pokoj + hala + sklep + prostory, kde se vyskytují kuřáci + prostory, kde jsou užívána topidla všech druhů

→ Umístění hlásiče požáru:

- Uprostřed pod stropem hlídané místnosti.
- Maximální hlídaná plocha jedním hlásičem požáru je 60 m².
- Vzdálenost mezi podlahou a hlásičem požáru by měla být maximálně 6 metrů.

→ Nevhodná místa pro rozmístění hlásičů požáru:

- Ve vrcholu půdního prostoru u sedlové střechy (tvar střechy ve tvaru písmene A).
- Všude tam, kde dochází ke snížené cirkulaci vzduchu (na rozhraní stěny a stropu).
- V prostorách, kde je zvýšený výskyt prachu a vodní páry (koupelny).
- V části prostoru, kde dochází k vysoké cirkulaci vzduchu, v blízkosti ventilátorů, tepelných zdrojů (nad topením), zářivkových a výbojkových svítidel a ionizátorů vzduchu.
- Doprostorů s vysokou koncentrací cigaretového kouře, výparů barev, rozpouštědel a výfukových plynů.

Hlásič požáru po detekci kouře upozorní silným akustickým signálem obyvatele domu na nebezpečí. Při požáru je tedy nutné zavolat na tísňovou linku 150 nebo 112. Volat byste měli i v případě, kdy se vám podaří požár uhasit, což je povinnost, která vyplývá ze zákona.

Někteří výrobci nabízejí možnost drátového i bezdrátového propojení jednotlivých hlásičů s tím, že v případě výstražné reakce jednoho hlásiče je aktivována akustická siréna, která upozorní majitele na vznik požáru.

Nejnákladnější variantu, která představuje pravidelný měsíční poplatek cca pět tisíc korun dle kraje, využívají především veřejné instituce a komerční objekty. Jde o zřízení takzvané **elektrické požární signalizace (EPS)**, která v případě spuštění hlásiče automaticky předá informace Hasičskému záchrannému sboru, který následně na místo vyšle jednotku požární ochrany.

BEZPEČNÉ TEPLO

22 Jak se mám starat o topidla, komíny a spalinové cesty?

Abyste se vyhnuli požáru v domácnosti, dodržujte tato základní pravidla:

- Nechte si instalovat pouze certifikované systémy komínů a kouřovodů a instalaci svěřte oprávněným osobám. Po zhotoviteli vyžadujte montáž dle návodu výrobce. Nechejte si vystavit doklad o instalaci.
- Dodržujte lhůty kontrol a čištění spalinové cesty. Plynová topidla nechejte prověřit minimálně jednou ročně.

- Dodržujte bezpečné vzdálenosti hořlavých předmětů od topidla a spalinové cesty.
- Při instalaci a údržbě topidla dodržujte návod výrobce.
- Zkontrolujte celistvost a neporušenost spalinové cesty, aby z ní neunikaly spaliny do místnosti.
- Pro všechny typy topidel zajistěte dostatečný přívod vzduchu.
- Zkontrolujte prostupy spalinové cesty přes hořlavé konstrukce (stěny, stropy, střechy).
- Pod a kolem topidla na tuhá paliva zajistěte nehořlavou podlahu nebo podložku.
- Topte vhodným palivem, pálení odpadu výrazně snižuje životnost topidla i spalinové cesty.
- Netopte vlhkým dřevem, dochází pak k rychlému zarůstání spalinové cesty.
- Pozor na popel, i zdánlivě vychladlý popel může způsobit požár. Vždy jej skladujte v nehořlavých nádobách, mimo ostatní domovní odpad.
- Topidla na tuhá paliva nezapalujte za pomoci vysoce hořlavých kapalin například benzínu, v těchto případech dochází k závažným popálením.
- Správně vyčištěným a seřízeným topidlem se spalinovou cestou výrazně uspoříte při spotřebě paliva.
- Nesušte oděvy a jiné textilie nad topidly na tuhá paliva.

23 Jak často musím doma čistit komín a kde najdu vhodného kominíka?

Lhůty čištění závisí na výkonu připojeného spotřebiče (do 50 kW a nad 50 kW), druhu paliva (pevné, kapalné a plyné) a zda se jedná o celoroční nebo sezónní provoz (provoz po dobu nepřesahující v součtu maximálně 6 měsíců). Lhůty kontrol a čištění spalinové cesty a spotřebičů paliv udává tabulka v Příloze 1 nařízení vlády č. 91/2010 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů a kouřovodů.

🔥 Pro názornost uvádíme nejčastější případ z praxe

Komín, do kterého je napojen kotel na pevná paliva s výkonem do 50 kW a celoročním provozem, se musí podrobit čištění spalinové cesty **nejméně třikrát do roka**, kontrole spalinové cesty **jedenkrát do roka** a vyčištění samotného topidla musí být provedeno **nejméně dvakrát za rok**. Vyčištění topidla na pevná paliva může provést i sám majitel svépomocí dle návodu výrobce. Kontrolu spalinové cesty mohou provádět pouze osoby s příslušným oprávněním (revizní technici) a o provedené kontrole musejí vystavit doklad. **Seznam kominíků a seznam revizních techniků** bývá často k dispozici na místě příslušném obecním úřadě nebo na internetu, například na webových stránkách Společenstva kominíků ČR na adrese www.skcr.cz

Doporučujeme využívat služeb kominíků, kteří jsou registrovanými členy Společenstva kominíků ČR. O provedených pracích je vám kominík povinen vystavit doklad, který musí obsahovat náležitosti stanovené v zákoně č. 320/2015 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), ve znění pozdějších předpisů.

24 Co mám dělat, když měním typ topidla?

Pokud uvažujete o změně druhu paliva vašeho topidla, popřípadě o výměně nebo nové instalaci topidla, je nutné provést revizi spalinové cesty. Tu provádí odborně způsobilá osoba, která je držitelem živnostenského oprávnění v oboru kominictví, a která je zároveň revizním technikem komínů, specialistou bezpečnosti práce – revizním technikem komínových systémů nebo revizním technikem spalinových cest.

Revizi spalinových cest je dále nutné provést vždy:

- **PŘED** uvedením spalinové cesty do provozu nebo po každé stavební úpravě komína
- **PO** komínovém požáru
- **PŘI** vzniku trhlin ve spalinové cestě, jakož i při vzniku podezření na výskyt trhlin ve spalinové cestě

SPRÁVNÉ PARKOVÁNÍ

25 Jak mám správně parkovat, abych nebránil průjezdu hasičské techniky?

Jelikož pomáháme při různých mimořádných událostech, od požáru přes dopravní nehody až po živelní pohromy, potřebujeme spoustu vybavení. To přepravujeme ve velkých autech. Naše cisterny jsou 2,5 metrů široké, více než 9,5 metrů dlouhé a až 3,5 metrů vysoké. Pro záchranu z výšek máme automobilové žebříky a plošiny, které jsou mnohdy ještě větší. Naše vozidla váží více než 20 tun. Pro účinnou pomoc se s nimi musíme dostat co nejdříve k místu neštěstí.

Proto při parkování dodržujte tato základní pravidla:

- Na komunikacích parkujte vždy tak, aby vedle vás zůstal volný pruh široký minimálně 3 metry.
- Parkujte v dostatečné vzdálenosti od hranice křižovatek, zatáček a zúžení komunikací tak, aby záchranné vozidlo mohlo odbočit nebo projet.
- Preferujte parkování pouze podél jedné strany komunikace, slalom mezi zaparkovanými vozidly je obtížný.

Pomůžeme vám, ale jen když nás necháte projet. Správným parkováním můžete zachránit život.

26 Kde určitě parkovat nemám?

- Pro záchranu životů při požáru v objektech s celkovou výškou od 9 do 25 metrů používáme automobilové žebříky a plošiny. Abychom mohli tuto techniku postavit, potřebujeme prostor. Ten se označuje jako nástupní plocha. Tam, kde nejsou, využíváme například zpevněných chodníků nebo místa před domovními vstupy. **Proto neparkujte na nástupních plochách pro požární techniku a těsně před vstupem do objektů.**
- K hašení požárů potřebujeme vodu. Dovezeme si ji v cisternách, většinou však nestačí. K zásobování nám poté slouží hydranty. **Neparkujte tedy před nadzemními hydranty a na podzemních hydrantech. Znemožňuje to jejich použití.**

27 Co se stane, když špatně zaparkuji?

Můžete zpomalit a v horším případě znemožnit zásah hasičů a ohrozit tak záchranu života či majetku. Také vám za znemožnění průjezdu či ustavení hasičské techniky může hrozit postih.

ZÁCHRANÁŘSKÁ ULIČKA

28 Proč je potřeba tvořit záchranářskou uličku?

Záchranářská ulička umožňuje vozidlům integrovaného záchranného systému dojet na místo dopravní nehody či jiné mimořádné události rychle a bezpečně. V mnoha případech jde při nehodách zraněným řidičům či spolujezdcům o vteřiny, proto je nutné, aby se k nim záchranáři dostali bez zbytečného prodlení. Klíčování mezi vozidly nebo čekání v koloně nás zdržuje. Pomůžeme vám, ale jen když nás necháte projet. Buďte proto ohleduplní, tvořte záchranářskou uličku už při příjezdu do kolony. Můžete tak zachránit život!

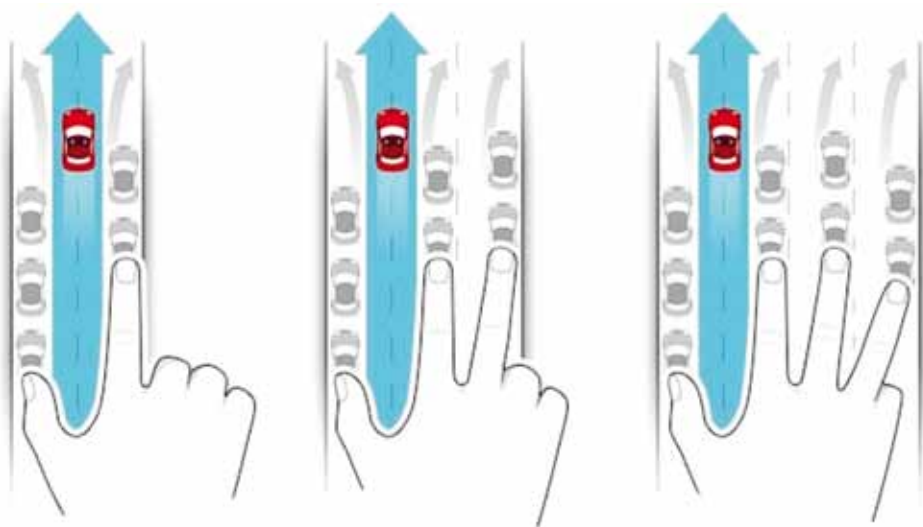
29 Kdy mám tvořit záchranářskou uličku?

- Vždy, když se blížíte do kolony. Nezdržujte záchranáře tím, že budete uličku tvořit, až je potřeba. V některých případech se vám to ani nemusí podařit. Proto raději předvídejte a najíždějte k okraji vozovky.
- Záchranářskou uličku udržujte stále průjezdnou. Může jet několik záchranářských vozidel za sebou!
- I když spěcháte, buďte trpěliví. Jakmile to bude možné, záchranáři komunikaci uvolní a budete moci pokračovat dál. Nikdy záchranářskou uličku nezneužívejte, není určena pro vás.

30 Jak mám vytvořit záchranářskou uličku?

- Dělejte uličku širokou minimálně 3 metry pro vozidla záchranářů. Doleva uhýbejte, pokud stojíte v levém jízdním pruhu, ostatní řidiči uhýbají doprava.
- Pokud nemáte mnoho místa, můžete vjet na krajnici i na střední dělicí pás.
- Správným vytvořením záchranářské uličky nám umožníte bezpečný a plynulý průjezd a tím také rychlý příjezd na místo události.
- Pamatujte, čím později se dostane pomoc na místo události, tím později budete pokračovat dál.

Správným vytvořením záchranářské uličky můžete zachránit život!

Zajímavé odkazy:

<https://www.hzscr.cz/>

<https://www.hzscr.cz/hzs-olomouckeho-kraje.aspx>

<https://www.youtube.com/user/HZSOLK>

<https://www.hzscr.cz/casopis-112.aspx>

<https://www.hzscr.cz/clanek/prirucky-letaky-a-materialy.aspx>

<https://www.hzscr.cz/clanek/prirucky.aspx>

<http://www.cahd.cz/>

<http://www.detektory.cahd.cz/>

<https://www.tytozvladnes.cz/>

<https://www.zachranny-kruh.cz/>

Název publikace: 30 dotazů, na které jste se měli zeptat před příjezdem hasičů

Autor: por. Mgr. Lucie Balážová a kolektiv autorů Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje

Nositel autorských práv: Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje a Olomoucký kraj

Vydal: Olomoucký kraj, Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc, www.olkraj.cz

ISBN: 978-80-7621-029-5

Vydání: 1.

Tisk: Studio Trinity, s. r. o., Řepčínská 239/101, 779 00 Olomouc

Rok vydání: 2020